

Nr 227.

Ankom till riksdagens kansli den 10 juni 1920 kl. 6 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag för oförutsedda utgifter.
(4:e avd.)

I den till riksdagen den 7 januari 1920 avlätna propositionen, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under år 1921 har Kungl. Maj:t, under återopande av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att för bestridande av oförutsedda utgifter å ordinarie stat vid sidan av huvudtitlarna uppföra ett förslagsanslag till belopp av 500,000 kronor att stå till Kungl. Maj:ts disposition under enahanda villkor, som gälla för år 1920.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

Enligt Kungl. Maj:ts särskilda, nedan angivna beslut hava under år 1919 följande anvisningar skett å samma års anslag för ifrågavarande ändamål, nämligen:

å *lantförsvarsdepartementets* föredragning:

För vissa ändrings- och tilläggsarbeten vid Västgöta regementes kasernetablissemang (¹⁰/₁₀ 1919), högst kronor 145,000,

å *sjöförsvarsdepartementets* föredragning:

För provisoriskt iståndsättande av brandskadade kanslibyggnaden å Nya varvet (²⁴ / ₇ 1919), högst.....	»	63,000,
För bestridande av vissa av inträffade eldsvådor inom Vaxholms och Älvsborgs fästningar föranledda kostnader (¹⁰ / ₁₀ 1919).....	»	497,500,

å *civildepartementets* föredragning:

För bestridande av kostnaderna för arbetsrådets verksamhet för tiden $1/_{11}$ — $31/_{13}$ 1919 ($7/_{11}$ 1919)	kronor 35,000.
För förstärkning av arbetskrafterna å socialstyrelsens arbetarskyddsbyrå samt av yrkesinspektionens arbetskrafter under tiden $1/_{11}$ — $31/_{12}$ 1919 ($7/_{11}$ 1919)	» 3,000,

å *finansdepartementets* föredragning:

För utförande av vissa ändrings- och reparationsarbeten i fastigheterna 1, 2, 3, 9, 10 och 11 i kvarteret Mercurius i Stockholm ($21/_{10}$ 1919), högst	150,000,
---	----------

å *eklesiastikdepartementets* föredragning:

För förstärkning av vissa i staten för akademien för de fria konsterna uppförda anslagsposter för år 1919 ($10/_{10}$ 1919)	» 15,673.
För bestridande av kostnader för avlöning av eldar-, städnings- och extra renskrivningspersonal samt för renhållning vid tekniska högskolan ($19/_{12}$ 1919), högst	» 10,400.

Summa kronor högst 919,573.

Av ifrågavarande utgiftsposter hava alla utom de två, som avse provisoriskt iståndsättande av brandskadade kanslibyggnaden å Nya varvet samt bestridande av kostnader för viss avlöning m. m. vid tekniska högskolan, anvisats efter medgivande av 1919 års urtima riksdag.

Till statsrådsprotokollet i ärendet har departementschefen, bland annat anfört följande.

»Av utgiftsposterna äro en på 497,500 kronor och en på 63,000 kronor förorsakade av uppkommen brandskada å viss statens egendom. Jag torde i anslutning härtill nu få upptaga spørgsmålet om det sätt, varpå utgifterna för täckande av statens kostnader i anledning av brand böra bestridas.

I början av år 1913 uppdrog dåvarande chefen för finansdepartementet åt överdirektören P. G. Laurin att verkställa utredning angående de åtgärder, som kunde och borde vidtagas för att utjämna de förluster, som kunde förorsakas staten, därigenom att dess egendom förstördes genom brand. I skrivelse till chefen för finansdepartementet den 21

december 1916 avlämnade Laurin den begärda utredningen samt föreslog därvid, att man till vinnande av det ifrågavarande syftet borde årligen verkställa avsättning efter bestämd norm till en statens brandförsäkringsfond, vars angelägenheter skulle handhavas av en särskild styrelse. Normen för avsättningen borde enligt Laurins mening vara sådan, att densamma försäkringstekniskt motsvarade den av fonden övertagna risken. Efter verkställd undersökning av försäkringssummor och skadersättningar för vissa bolag under åren 1895—1914 och efter jämförelse med förhållandena vid den danska statsbrandförsäkringsfonden kom Laurin till den uppfattningen, att statens avsättning kunde bestämmas till i regel 30 öre för varje 1,000 kronor av egendomens brandförsäkringsvärde. För att bilda sig en uppfattning angående värdet av utav statsmyndigheterna förvaltat statsegendom har Laurin införskaffat uppgifter i berörda avseende från alla myndigheter utom arméförvaltningen. Utredningen i denna del har givit till resultat, att värdet av byggnader, oberäknat de prästgårdar och övriga boställen, ifråga om vilka innehavaren är skyldig att på egen bekostnad verkställa brandförsäkring, skulle utgöra 278,775,000 kronor och värdet av löseegendom 311,077,000 kronor. Härav skulle egendom för tillhoppa 90 miljoner kronor redan vara försäkrad i privata bolag.

Över det sålunda avgivna förslaget hava yttranden inhämtats från åtskilliga verk och myndigheter. Förslaget har därvid avstyrkts av kammarkollegium, statskontoret, kammarrätten, statistiska centralbyrån m. fl., huvudsakligen av det skäl, att detsamma innebure onödig omgång och stora förvaltningskostnader utan att därmed något vore att vinna. Arméförvaltningen har uttalat, att man i stället borde utfärda föreskrift därom, att försäkring av statsegendom endast finge ske med Kungl. Maj:ts tillstånd.

Även mig synes det skäligen onödigt att tillskapa en särskild fond med egen styrelse och förvaltning för att åstadkomma en utjämning på en följd av år av statens nu ifrågavarande tillfälligt inträdande kostnader. Att döma av den utredning, som i ämnet är verkställd, torde de genomsnittliga årliga utgifterna i anledning av brandskador icke bliva större än att desamma kunna bestridas från anslaget till oförutsedda utgifter, som jämväl i övrigt synes mig lämpat just för större utgifter av ifrågavarande beskaffenhet, vilka icke kunna täckas av andra medel.

På grund av det anförda finner jag mig icke böra föreslå någon särskild åtgärd i anledning av förslaget om inrättande av en statens brandförsäkringsfond.

Även om, på sätt jag sålunda tillstyrkt, anslaget till oförutsedda

utgifter skall få tagas i anspråk för bestridande av statens kostnader i anledning av brandskador, synes mig, med avseende å storleken och beskaffenheten av de utgifter, som under år 1919 bestritts från anslaget i fråga, och med hänsyn till den antagliga storleken av statens kostnader i anledning av timade brandskador, höjning av anslagets belopp åtminstone ej för närvarande vara påkallad.

Sedan riksdagen meddelat sitt beslut om ifrågavarande anslag, torde få tagas under övertvägande, vilka föreskrifter i det av arméförvaltningen antydda syftet må vara erforderliga.»

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot departementschefens uttalande beträffande frågan om täckande av kostnader i anledning av brandskador å statens egendom och ej heller funnit skäl föreslå ändring i de hittillsvarande villkoren för dispositionen av anslaget till oförutsedda utgifter, får hemställa,

att riksdagen må för bestridande av oförutsedda utgifter vid sidan av huvudtitlarna uppföra ett förslagsanslag av 500,000 kronor att stå till Kungl. Maj:ts disposition under enahanda villkor, som gälla för år 1920.

Stockholm den 10 juni 1920.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius, J. Nilsson* i Skottlandshus, *H. F. Lamm, Ollas A. Ericsson, J. L. Widell, C. G. Ekman, O. U. B. Olsson, O. Bergqvist, J. Jeansson* och *C. J. Asplund* samt

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Rästock, *O. H:son Waldén, W. Bäckström, C. R. Jansson* i Falun, *J. Erlansson, A. J. Andersson* i Gävle, *O. Nilsson* i Örebro, *A. Mossberg, S. E. J. Lübeck* och *J. D. Norman*.